

**ZARZĄDZENIE Nr 101/2022
Burmistrza Miasta i Gminy Frombork
z dnia 24 listopada 2022**

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 w Gminie Frombork

Na podstawie art. 30 ust. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696, 1815) art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, 2244, z 2019 r. poz. 730, 1818), oraz Uchwały Nr XLVI/297/10 Rady Miejskiej we Fromborku z dnia 4 listopada 2010 r. w sprawie określenia sposobu konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego z 2011 r. Nr 187, poz. 2389) zarządza się co następuje:

§ 1.

1. Uruchamiam proces przeprowadzenia konsultacji społecznych w przedmiocie projektu „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 w Gminie Frombork” z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 688, 1570, 2020).
2. Celem konsultacji społecznych jest wypracowanie projektu „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 w Gminie Frombork”.
3. Konsultacje społeczne obejmują swoim zasięgiem teren Gminy Frombork.
4. Formą przeprowadzenia konsultacji społecznych jest umieszczenie projektu programu na tablicy ogłoszeń oraz na stronie BIP Urzędu Miasta i Gminy Frombork.
5. Konsultacje potrwać w okresie od 25 listopada 2022 r. do 09 grudnia 2022 r.

§ 2.

1. Uwagi, opinie i propozycje dotyczące projektu „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 w Gminie Frombork” można zgłaszać osobiście, pocztą tradycyjną na adres : Miejsko-

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Fromborku, ul. Młynarska 5 B, 14-530 Frombork,
lub za pomocą e-mail: mgops.frombork @ interia.pl.

§ 3.

1. Wykonanie zarządzenia powierzam Przewodniczącej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we Fromborku.

§ 4.

1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem wydania.

BURMISTRZ

Zbigniew Pietkiewicz

Projekt

**Uchwała Nr .....
Rady Miejskiej we Fromborku
z dnia .....**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 w Gminie Frombork

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561) oraz art 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, 2469, z 2022 r. poz. 24, 218, 1700) oraz art. 10 ust. 1 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469 z 2022 r. poz. 763, 764, 1700, 1812, 1855), art.3 ustawy z 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (tekst jednolity z 2022 r. poz. 2123) Rada Miejska we Fromborku uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 w Gminie Frombork stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Frombork.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2023 r. i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przygotowała :
Janina Jachimowicz
Przewodnicząca GKRPA we Fromborku
tel. 55-243-75-35

BURMISTRZ

Zbigniew Pietkiewicz

Uzasadnienie

Zgodne z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, 2469, z 2022 r. poz. 24, 218, 1700) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Realizacja powyższych zadań, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

W związku z powyższym przyjęcie przez Radę Miejską we Fromborku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 w Gminie Frombork jest zasadne.

Skutki finansowe: Zadanie finansowane z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu w Gminie Frombork.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII NA LATA 2023-2024
W GMINIE FROMBORK**

FROMBORK 2023

1. WSTĘP I PODSTAWA PRAWNA

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, 2469, z 2022 r. poz. 24, 218, 1700) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

Realizacja powyższych zadań, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (tekst jednolity z 2022 r. poz. 2123).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 w Gminie Frombork przedstawia strategiczne kierunki działań polityki społecznej i zdrowotnej do realizacji w obszarze uzależnień dla mieszkańców Gminy Frombork.

2. OGRANICZENIE DOSTĘPNOŚCI ALKOHOLU

Alkohol ze względu na swoją dwoistą naturę nie jest zwyczajnym towarem i nie podlega zasadom wolnego rynku. Podwójna rola alkoholu polega na tym, że z jednej strony jest to produkt legalnie dostępny, ale z drugiej to substancja psychoaktywna i szkodliwa, dlatego regulacje prawne związane z alkoholem mają charakter ograniczający.

Zestaw środków reglamentacyjnych, za pomocą których państwo wpływa na kwestie alkoholowe, jest dość szeroki. Należą do niego m.in. ograniczenia w dostępie do alkoholu poprzez limitowanie punktów sprzedaży i określanie zasad ich rozmieszczenia, konieczność

uzyskania zezwolenia na handel alkoholem, zakazy i ograniczenia dotyczące reklam, zakaz sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym, eliminowanie nietrzeźwości i spożywania alkoholu w miejscach publicznych. Znaczącą część tych środków stosować mogą wyłącznie samorządy gminne.

Najważniejszym aktem prawnym regulującym kwestie alkoholowe w Polsce jest ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Przekazuje ona większość kompetencji, obowiązków i środków finansowych na rozwiązywanie problemów alkoholowych samorządom gminnym. To jednostki gminne, ich władze i radni wiedzą bowiem najwięcej o problemach lokalnej społeczności. Rozumieją specyfikę swojego regionu i znając jego zasoby, dlatego mogą najskuteczniej opracowywać środki zaradcze i naprawcze.

Formy ograniczania dostępności alkoholu

Art. 2 wspomnianej ustawy wymienia ograniczanie dostępności alkoholu jako jedno z działań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi. Ograniczanie może mieć następujące formy:

- **Dostępność ekonomiczna** – to relacja między ceną alkoholu a dochodami potencjalnych konsumentów. Cena jest w dużej mierze warunkowana wysokością podatku akcyzowego (uchwalanego przez parlament). Państwo ma także inne możliwości wpływania na dostępność ekonomiczną alkoholu, chociażby poprzez ustalanie jego ceny minimalnej (na takie rozwiązanie w 2012 r. zdecydowała się Szkocja). Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nie precyzuje, jakie instrumenty powinny być stosowane w celu ograniczania dostępności ekonomicznej alkoholu. Przepis art. 10 wskazuje jednak, że akty prawne wpływające na strukturę cen napojów alkoholowych powinny służyć ograniczaniu spożycia tych napojów oraz zmianie struktury ich spożycia na rzecz napojów o niskiej zawartości procentowej alkoholu.
- **Dostępność fizyczna** – gęstość sieci punktów sprzedaży. Dostępność fizyczną regulują zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (chociażby wprowadzając zakaz sprzedaży alkoholu w wybranych miejscach, np. szkołach) oraz samorządy gminne. W drodze uchwał radni decydują o liczbie punktów sprzedaży oraz zasadach ich usytuowania. Gmina może także wprowadzić zakaz sprzedaży alkoholu w konkretnych miejscach (innych niż wymienione w ustawie) ze względu na ich charakter. Uchwała powinna określać osobno liczbę punktów

sprzedaży alkoholu do spożycia na miejscu oraz poza miejscem sprzedaży. Musi także zawierać katalog miejsc chronionych, wokół których tworzy się strefy ochronne. Obiekty te powinny być wskazywane w sposób jednoznaczny (np. plac zabaw), a strefę ochronną należy wyrazić konkretnie (np. 100 metrów).

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że dostępność ekonomiczna alkoholu w Polsce stale wzrasta. W 1998 r. za średnie miesięczne wynagrodzenie w Polsce można było kupić 56 butelek wódki, w 2007 r. – 149, z kolei w 2013 r. – już 179.

Tym większe znaczenie mają więc spoczywające na gminach zadania z zakresu ograniczania dostępności fizycznej alkoholu.

W kwestii ograniczania dostępności fizycznej ustawodawca przewidział szeroki wachlarz instrumentów prawnych, m.in.:

1. wynikający z art. 14 ustawy zakaz sprzedaży, podawania i spożywania alkoholu we wskazanych miejscach, takich jak tereny szkół czy placówki oświatowo-wychowawcze, lub w określonych sytuacjach, np. w czasie masowych zgromadzeń;
2. ograniczenia w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych określonym kategoriom konsumentów, np. wynikający z art. 15 ustawy zakaz sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim czy też osobom, których zachowanie wskazuje na to, że znajdują się w stanie nietrzeźwości;
3. zasady organizacji sprzedaży napojów alkoholowych na terenie punktu sprzedaży (obowiązek utworzenia wydzielonego stoiska z napojami alkoholowymi lub też prowadzenia sprzedaży alkoholu bezpośrednio przez sprzedawcę);
4. zgodnie z art. 19 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Rada Ministrów może wprowadzać na czas określony na obszarze całego kraju albo jego części całkowity lub częściowy zakaz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Zakaz ten wprowadzany jest w formie rozporządzenia, a w sytuacjach wymagających niezwłocznego działania może być wprowadzony także w innej formie. Jest to środek doraźny i w założeniu nie służy redukcji spożycia alkoholu.

Kluczowe znaczenie mają jednak instrumenty, w jakie wyposażono samorządy:

1. zobowiązanie – zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy – rady gminy do określenia w drodze uchwały liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
2. zobowiązanie – zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy – rady gminy do określenia w drodze uchwały zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
3. nadanie – zgodnie z art. 14 ust. 6 ustawy – radzie gminy możliwości wprowadzenia drogą uchwały zakazu sprzedaży alkoholu w innych miejscach niż wskazane w ustawie, ze względu na ich charakter.¹

Mając na uwadze zobowiązania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi² skierowane do organów jednostek samorządu terytorialnego Rada Miejska we Fromborku w dniu 03 sierpnia 2018 r. podjęła uchwałę XXIX/315/18 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Frombork w sposób następujący:

Lp.	Wskaźniki	Do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	Powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	Powyżej 18% zawartości alkoholu
1.	Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	15	9	9
2.	Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu	15	6	6

¹ <http://ograniczdostepnosc.maciejzet.kei.pl/strategie-ograniczania-dostepnosc-alkoholu/> (dostęp z dnia 07.11.2022 r.)

² Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119)

	sprzedaży			
3.	Ogółem maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (1+2)	30	15	15

3. DEFINICJA I ZADANIA PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ

Termin profilaktyka uzależnień oznacza świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym zanim one wystąpią.

Przez substancje psychoaktywne rozumiemy najczęściej:

1. napoje zawierające alkohol etylowy,
2. wyroby tytoniowe zawierające nikotynę,
3. nielegalne substancje chemiczne określane jako narkotyki,
4. niektóre leki, np. leki nasenne,
5. niektóre substancje chemiczne codziennego użytku np. kleje lub rozpuszczalniki,
6. tzw. nowe substancje psychoaktywne nazwane potocznie dopalaczami.

Do problemów związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych zaliczamy uzależnienia i inne szkody zdrowotne (np. zatrucia, infekcje, zaburzenia psychiczne) oraz inne niepożądane konsekwencje np. wypadki, samobójstwa, przestępstwa, konflikty, zaniedbywanie dzieci i obowiązków rodzinnych, przemoc domową, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.³

Profilaktyka uzależnień polega na:

1. eliminowaniu lub redukowaniu wpływu znaczących czynników ryzyka używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych,
2. osłabianiu/kompensowaniu poprzez wzmacnianie czynników chroniących.

³ <https://www.profnet.org.pl/baza-wiedzy/profilaktyka-uzaleznien> (dostęp z dnia 28.10.2020 r.).

4. POZIOMY PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ

- Uniwersalna (uprzedzająca, podstawowa), skierowaną do szerokich grup społecznych,
- Selektywna (hamowania), skierowaną do tak zwanych grup ryzyka,
- Wskazująca (interwencji), skierowaną do osób wysokiego ryzyka.

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje. Są to działania adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych, papierosowych, narkotykowych lub problemów związanych z innymi substancjami psychoaktywnymi. Jej celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi tych problemów w danej populacji. Działania uniwersalne mogą dotyczyć np. populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, populacji młodych, dorosłych, populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym, itd. Do działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej należą szkolne programy profilaktyczne adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi, programy podnoszenia umiejętności wychowawczych rodziców dzieci w określonym wieku, programy edukacyjne adresowane do kierowców itd.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Ten poziom profilaktyki jest adresowany do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych, narkotykowych, papierosowych lub lekowych. Przykładem profilaktyki selektywnej mogą być działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, dzieci z rozbitych rodzin, dzieci rodziców chorych psychicznie itd. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc z definicji przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki lub grupy wysokiego ryzyka, demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych, narkotykowych, pierwsze objawy zaburzeń psychicznych. Są to działania profilaktyczne adresowane do osób (grup

osób), które mają bardzo wysoki indywidualny poziom ryzyka rozwoju problemów i jednocześnie demonstrować wczesne symptomy problemów alkoholowych/narkotykowych lub/i innych problemów psychicznych. Nadal jednak są to działania o charakterze profilaktycznym, czyli są podejmowane wobec osób, które nie spełniają kryteriów diagnostycznych zaburzeń lub chorób wymagających leczenia (np. uzależnienie od alkoholu lub narkotyków opisane w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10). Przykładem profilaktyki wskazującej są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci, które pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, przejawiają wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, a także nadużywają alkoholu lub/i eksperymentują z narkotykami. Do profilaktyki wskazującej można również zaliczyć niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i interwencyjne podejmowane przez pracowników socjalnych, pedagogów, wolontariuszy działających w terenie), podejmowane wobec młodzieży, która używa narkotyków i spotyka się w klubach lub innych miejscach zabawy i rekreacji⁴.

5. CELE I ZADANIA DOTYCZACE GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

	Nazwa celu i zadania szczegółowego	Główni realizatorzy	Termin wykonania zadania
Cel I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu		
1.	Finansowanie kosztów uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków komisji	UMiG, GKRPA, MGOPS	2023-2024
Cel II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie		
1.	Organizacja szkoleń i kursów specjalistycznych zwiększających kompetencje w zakresie pomagania ofiarom przemocy w rodzinie	UMiG, GKRPA, MGOPS, Policja, Zespół Szkół	2023-2024
2.	Programy psychoterapii	UMiG, GKRPA,	2023-2024

⁴ Tamże

	współzależnienia oraz programy pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób dorosłych w rodzinach z problemem alkoholowym	MGOPS	
3.	Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w szkole, szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych oraz alkoholu	UMiG, GKRPA. MGOPS, Zespół Szkół, Policja	2023-2024
Cel III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie poza lekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych		
1.	Dofinansowanie działalności profilaktycznej świetlic wiejskich	UMiG, CKB. GKRPA, świetlice wiejskie, Koła Gospodyń Wiejskich	2023-2024
2.	Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów itp.	UMiG, GKRPA, Zespół Szkół	2023-2024
3.	Dofinansowanie programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodziców, opiekunów i nauczycieli	UMiG, Zespół Szkół	2023-2024
4.	Organizacja konkursu „Ośmiu Wspaniałych”	MGOPS, Zespół Szkół	I półrocze 2023 I półrocze 2024
5.	Dofinansowanie imprez sportowych,	UMiG, Zespół Szkół,	2023-2024

	kulturalnych i rekreacyjnych z elementami profilaktyki realizowanych przez Zespół Szkół we Fromborku, fromborskie instytucje kultury, koła gospodyń wiejskich, kluby sportowe, sołectwa , inne	kluby sportowe, świetlice wiejskie, Koła Gospodyń Wiejskich	
6.	Dofinansowanie funduszu wsparcia policji	Policja	2023-2024
Cel IV	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych		
1.	Składanie wniosków o przymusowe leczenie w sądzie	GKRPA	2023-2024
2.	Podnoszenie kompetencji/kwalifikacji członków gminnych komisji poprzez udział w szkoleniach/ warsztatach/ seminariach oraz pokrycie związanych z tym kosztów udziału i dojazdu	GKRPA	2023-2024
Cel V	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego		
1.	Kontrola obiektów handlowych pod kątem realizacji zapisów ustawy zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych w zakresie zawartym w art. 13 ¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	UMiG, GKRPA	2023-2024
2.	Kontrola obiektów handlu detalicznego i zakładów gastronomicznych w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym i niepełnoletnim jak również na kredyt lub pod zastaw zgodnie z art 15 ustawy	UMiG, GKRPA,	2023-2024

	o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi		
3.	Występowanie w zakresie oskarżyciela publicznego w sprawach sądowych związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych jak również nie przestrzeganiem ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	UMiG, GKRPA,	2023-2024
Cel VI	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej		
1.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej	UMiG, MGOPS	2023-2024
Cel VI	Realizacja programu przeciwdziałania narkomanii		
1.	Konsultacje psychologa, terapeutę uzależnień	UMiG, GKRPA, MGOPS	2023-2024

5. ZADANIA SŁUŻĄCE NARODOWEGO PROGRAMU ZDROWIA (NPZ)

Cele operacyjne i zadania służące realizacji celów operacyjnych określone w NPZ muszą wspólnie przyczyniać się do ograniczania społecznych nierówności w zdrowiu, a także powinny być realizowane w sposób powiązany, przeciwdziałając więcej niż jednemu zagrożeniu jednocześnie, w szczególności w obszarach, w których istnieją naukowe dowody zależności między zagrożeniami lub czynnikami ryzyka i czynnikami chroniącymi.

Wśród 5 celów operacyjnych w Narodowym Programie Zdrowia, cel 2 dotyczy profilaktyki uzależnień. Zadania uwzględnione w celu 2 skierowane są do różnych realizatorów w tym m.in. do jednostek samorządu terytorialnego.

I. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom

Lp.	Nazwa zadania
1.	Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom
2.	Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień
3.	Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin
4.	Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie
5.	Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich

II. Uzależnienie od alkoholu

Lp.	Nazwa zadania
1.	Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej
2.	Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych)
3.	Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu
4.	Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych

III. Uzależnienie od zachowań behawioralnych

Lp.	Nazwa zadania
1.	Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych, strony i poradni internetowej oraz telefonu zaufania

IV. Uzależnienia od narkotyków

Lp.	Nazwa zadania
1.	Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

6. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY FROMBORK 2022

W czerwcu 2022 r. Gmina Frombork zleciła Ogólnopolskiej Grupie Szkoleniowej sp. z o.o. z Krakowa przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych na terenie Miasta i Gminy Frombork.

Głównym celem badania było zdiagnozowanie skali problemów społecznych w Mieście i Gminie Frombork oraz postaw mieszkańców względem: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz zjawiska przemocy, cyberprzemocy, uzależnień behawioralnych, zdrowia, problemu ubóstwa, starzenia się społeczeństwa, niepełnosprawności i innych problemów społecznych.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Mieście i Gminie Frombork wśród pięciu grup reprezentujących lokalne środowiska t.j.:

- dorośli mieszkańcy,
- nauczyciele,
- pracownicy instytucji pomocowych,
- dzieci i młodzież szkolna,
- sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Ogółem w badaniu wzięło udział 189 osób.

Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemów uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców,
- zidentyfikowania problemu przemocy w rodzinie,
- zidentyfikowanie problemu przemocy rówieśniczej i szkolnej wśród uczniów z Miasta i Gminy Frombork,
- zidentyfikowanie problemu ubóstwa, niepełnosprawności oraz problemów osób starszych w Mieście i Gminie Frombork,
- zidentyfikowanie skali problemów uzależnień behawioralnych wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców gminy,
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Obszary dotyczące ogólnej wiedzy i opinii mieszkańców, ich doświadczeń osobistych oraz postrzegania zjawiska uzależnień w najbliższym otoczeniu zostały przeanalizowane za pomocą badania ankietowego.

Przeprowadzone badania pozwoliły wywnioskować, że w Gminie Frombork istnieje zagrożenie uzależnieniami od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, a mieszkańcy doświadczają także problemu przemocy w rodzinie. Skala problemów jednak nie jest niepokojąco duża.

W świetle zgromadzonych danych rekomenduje się podejmowanie oddziaływań we wskazanych niżej obszarach:

1. Zapobieganie powstawaniu problemów uzależnień chemicznych i behawioralnych.

Wyniki przeprowadzonej diagnozy pokazały, iż skala problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców i uczniów nie przybiera dużych rozmiarów. Warto jednak podejmować systematyczne działania profilaktyczne, aby zapobiegać wzrostowi uzależnień zarówno wśród młodszych, jak i starszych ankietowanych. W związku z tym rekomenduje się realizację programów:

- edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, dotyczących uzależnień od substancji psychoaktywnych i zdrowego stylu życia

Zarówno młodszy, jak i starszy ankietowani wskazywali, iż zdobycie alkoholu oraz substancji psychoaktywnych w gminie jest możliwe. 14,00% dorosłych mieszkańców uważa,

że zdobycie narkotyków lub dopalaczy w gminie jest łatwe. Jeśli chodzi o dostępność alkoholu to 22,22% uczniów sądzi, iż zdobycie alkoholu w mieście lub gminie jest łatwe. Z tego względu zaleca się zwiększenie wykrywalności i ograniczanie dostępu do substancji psychoaktywnych oraz alkoholu i wyrobów nikotynowych dla dzieci i młodzieży.

- organizacje różnych form edukacji rodziców, dotyczących m.in. świadomego rodzicielstwa, porozumiewania się ze swoimi dziećmi i rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, wychowania bez przemocy, kontakt uczniów z rodzicami oraz fakt, iż rodzice wiedzą w jaki sposób uczniowie spędzają czas, ma wpływ na ich kontakt z substancjami uzależniającymi. W przypadku uczniów z Miasta i Gminy Frombork 25,00% z nich uważa, że rodzice nie wiedzą o sięganiu przez nich po alkohol. Wśród uczniów, którzy zadeklarowali, że rodzice wiedzą o tym fakcie, 33,33% uważa, że rodzice nie zareagowali na tę informację. Kolejne 33,33% uczniów przyznało, że rodzice przeprowadzili z nim rozmowę.

- promowanie i organizacja alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież, osoby dorosłe i całe rodziny. Uczniowie wskazywali, iż preferują spędzać swój czas wolny właśnie w formie aktywnej (72,22%). Zaleca się wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań. Działania te powinny mieć formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy.

Uczniowie wskazywali, iż najchętniej swój czas wolny spędzają z rówieśnikami (47,22%). Z rodziną czas wolny najchętniej spędza 27,78% uczniów. Warto zwrócić uwagę, iż zdaniem nauczycieli, środowisko rodzinne ma wpływ na inicjację alkoholową uczniów (72,00%). Warto poruszać tą kwestię podczas szkolnych z rodzicami.

Zarówno młodsi, jak i starsi ankietowani przyznawali, iż zarówno palenie papierosów (76,00% dorosłych ankietowanych), jak i sięganie po narkotyki i dopalacze (77,78% uczniów) może mieć zdecydowanie negatywny wpływ na zdrowie. Pokazuje to, iż respondenci mają świadomość negatywnego wpływu tych substancji na zdrowie. Rekomenduje się, realizowanie działań na rzecz promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, aby pokazać pozytywne przykłady działań mających korzystny wpływ na zdrowie.

- opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim. Przedstawiciele instytucji pomocowych wskazywali, iż sytuacje sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym mają miejsce na terenie miasta i gminy. Dziewięć osób uważa, że przytrafiają się one rzadko, sześć osób wskazało odpowiedź

„czasami”, w opinii czterech osób takie sytuacje zdarzają się często, a jeden badany uważa, że dzieją się one bardzo często. Również sprzedawcy wskazywali, iż ich zdaniem alkohol jest sprzedawany osobom nieletnim.

- wprowadzanie ograniczonej dostępności alkoholu i papierosów na terenie gminy dla młodzieży, poprzez edukację i kontrolę sprzedawców.

- wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia fizycznego i psychicznego, a także kształtowanie wśród dzieci i młodzieży przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych. Badania pokazują, iż 13,89% uczniów ocenia źle swoje samopoczucie, a 5,56% uczniów ocenia je bardzo źle. Dodatkowo 13,89% uczniów chciałoby skorzystać z wizyty u psychologa lub pedagoga szkolnego.

- Zaleca się wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów liderkich i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia fizycznego i psychicznego.

- utrzymywanie dobrych relacji z rodzicami oraz kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi (np. dziadkami, nauczycielami, mentorami) jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.

- podejmowanie działań zachęcających młodzież do angażowania się w działalność organizacji pozarządowych, wolontariatu.

- informowanie uczniów o możliwości odbycia konsultacji z psychologami i pedagogami szkolnymi.

- popularyzowanie wiedzy nt. uzależnień chemicznych i behawioralnych poprzez organizowanie kampanii społecznych – zwłaszcza adresowanych do uczniów i ich rodziców, działanie to wynika z faktu, iż zarówno dorośli mieszkańcy, jak i uczniowie przyznawali, iż nie mają wiedzy na temat uzależnień behawioralnych. Celem uatrakcyjnienia kampanii dla osób młodszych, warto zaprosić do ich realizacji osoby, które dzieci i młodzież cenią.

- zaleca się organizację kursów i szkoleń dla nauczycieli, których celem będzie podniesienie kompetencji związanych z pomocą uczniom uzależnionym od substancji chemicznych, ale także doświadczających uzależnień behawioralnych. Badania pokazały, iż nie wszyscy nauczyciele czują się kompetentni w tych dziedzinach.

Działaniami z zakresu edukacji powinni być objęci rodzice uczniów: na temat racjonalnych sposobów użytkowania mediów cyfrowych oraz konsekwencji zachowań problemowych i zagrożeń uzależnieniami czynnościowymi.

- rozpowszechnienie informacji o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień od hazardu oraz na temat wskaźników pozwalających stwierdzić czy problem w tym zakresie występuje. Pomocne w tym zakresie mogą okazać się broszury/ulotki plakaty informujące o negatywnych skutkach regularnego grania w gry hazardowe oraz wskazujące możliwe formy pomocy wyjścia z nałogu.

- wdrożenie procedur zwiększających bezpieczeństwo cyfrowe w szkołach ze względu na małą wiedzę uczniów w tym zakresie. Diagnoza pokazała, że 77,78% uczniów nie wie czym są uzależnienia behawioralne.

- szkoła, oprócz technicznej umiejętności korzystania z Internetu, powinna uczyć racjonalnego z niego korzystania. Należy opracować odpowiednie szkolenia dla nauczycieli, którzy byłiby w stanie w sposób atrakcyjny przekazać zasady racjonalnego używania Internetu. Odpowiednie kursy adresowane do starszych użytkowników powinny być również dostępne w sieci.

- granie w gry online jest bardzo popularną formą spędzania czasu wolnego wśród młodzieży. 78,78% uczniów przyznało, że poświęca czas na tę aktywność, w tym 16,67% uczniów każdego dnia gra więcej od 3 do 6 godzin. Zaleca się angażowanie uczniów w aktywności rozwijające umiejętności interpersonalne. Zastąpienie gier aktywnościami rozwijającymi umiejętności interpersonalne i jednocześnie zaspokajającymi podobne potrzeby motywacyjne ma duży potencjał profilaktyczny.

- edukacja społeczna na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu, palenia papierosów, zażywania narkotyków i dopalaczy, w tym m.in. przez kobiety w ciąży i młodzież, a także zagrożeń związanych z nowymi technologiami i hazardem. Ankietowani mieszkańcy potwierdzili, iż widują w gminie kobiety w ciąży spożywające alkohol (12,00%). Realizacja kampanii społecznych w zakresie przemocy w rodzinie, wychowania bez przemocy, relacji i komunikacji w rodzinach. 22,00% ankietowanych mieszkańców zna w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w swoim domu.

- zaleca się realizację treningu kompetencji psychospołecznych, czyli naukę: radzenia sobie z emocjami i stresem; porozumiewania się i utrzymywania dobrych relacji interpersonalnych; podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów; twórczego i krytycznego myślenia; samoświadomości i empatii. Badania pokazały, iż uczniowie uciekają w świat online, o czym świadczyć może fakt, iż 8,82% uczniów często zapomina o codziennych obowiązkach wskutek zbyt długiego przebywania w sieci. Dodatkowo co dziesiąty uczeń często denerwuje się jak ktoś przeszkadza mu w korzystaniu z Internetu. Trening powinien być realizowany wśród młodszych i starszych uczniów.

Uczniowie korzystają z komputera i Internetu głównie, aby kontaktować się ze znajomymi (70,59%), uczyć się (70,59%), grać w gry online (61,76%). Sugerowanym działaniem jest umożliwienie młodzieży kontaktu ze znajomymi w formie bezpośredniej poprzez organizację alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Spotkania ze znajomymi pomogą zredukować stres i niepokój.

- zalecane jest motywowanie dzieci oraz rodziców we wspólne spędzanie czasu wolnego, tak, by czas z dzieckiem nie był tylko obowiązkiem, ale też czasem własnego rozwoju i poznawania najbliższych osób. Jednym ze sposobów zachęcania rodziców do spędzania czasu z dziećmi mogą być kampanie informujące mieszkańców o możliwościach spędzania czasu wolnego w mieście i gminie.

- działania informacyjne dotyczące podwyższenia świadomości dzieci i młodzieży na temat instytucji.

- konieczne jest umieszczenie w szkołach, ośrodkach zdrowia i innych punktach centralnych gminy plakatów oraz ulotek i broszur edukujących w zakresie szkodliwości i skutków picia alkoholu oraz adresów miejsc, w których młodzi mogą szukać pomocy.

2. Wczesne wykrywanie i interwencja w przypadkach bezpośredniego zagrożenia i wystąpienia problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz minimalizacja negatywnych skutków.

- wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy, uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z problemem uzależnień oraz występowaniem przemocy w rodzinie na poziomie rodzinnym, jak i społeczności lokalnej.

- wczesna diagnoza środowisk rodzinnych pod kątem zagrożenia uzależnieniami i przemocą, obejmująca interdyscyplinarne działania służące rozpoznaniu problemu oraz zaplanowaniu adekwatnych działań zaradczych.

- rozwój poradnictwa specjalistycznego, wsparcia socjalnego oraz pracy terapeutycznej z dziećmi, osobami dorosłymi i całymi rodzinami zagrożonymi i doświadczającymi uzależnień oraz przemocy w rodzinach.

- wspieranie tworzenia i funkcjonowania grup wsparcia i samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin, a także dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz przemocy.

- zapewnienie ogólnodostępnej pomocy terapeutycznej dla dzieci doświadczających przemocy.

3. Wzmocnienie systemu instytucjonalnego i organizacyjnego Miasta i Gminy Frombork w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

- Wzmocnienie współpracy interdyscyplinarnej i sprawny przepływ informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.
- Ustawiczne zwiększanie kompetencji pracowników służb społecznych m.in. w zakresie dostępnych form przeciwdziałania uzależnieniom, diagnozy uzależnień, diagnozy przemocy w rodzinie, aspektów prawnych tych problemów i sposobów ich rozwiązywania, mechanizmów współpracy międzyinstytucjonalnej.
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi, sołectwami i grupami nieformalnymi w zakresie przedsięwzięć służących m.in. zwiększaniu aktywności społecznej, tworzeniu oferty alternatywnych form spędzania wolnego czasu, aktywizacji marginalizowanych grup społecznych, integracji międzypokoleniowej itp.

Wdrożenie wskazanych wyżej rekomendacji może stanowić długi proces, ponieważ wymaga z jednej strony działań realizowanych na bieżąco, zapewniających stałe oddziaływania profilaktyczne oraz wsparcie osobom zagrożonym i dotkniętym problemem uzależnień od substancji psychoaktywnych. Z drugiej strony natomiast należy rozważyć i podjąć działania długoterminowe, uwzględniające obecne i przyszłe uwarunkowania, służące wzmocnieniu zasobów instytucjonalnych gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz zapewnieniu, osobom tego potrzebującym, dostępu do specjalistycznej pomocy.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta i Gminy Frombork 2022 w całości dostępna jest pod linkiem <http://nbip.pl/mgopsfrombork/i/?i=71098>

6. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Miasta i Gminy Frombork, a w szczególności:

1. Dzieci i młodzież,

2. Rodzice, opiekunowie i wychowawcy,
3. Konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych,
4. Osoby pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osoby uzależnione,
5. Rodziny osób z problemem uzależnień i przemocy,
6. Pracownicy podmiotów działających na terenie Miasta i Gminy Frombork, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

7. ZASOBY LOKALNE

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - inicjuje działania w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych ujętych w formie gminnych programów, podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, opiniuje wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady, kontroluje przestrzeganie zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, uczestniczy w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz realizuje procedury „Niebieskie Karty”.

2. Zespół Szkół we Fromborku - realizator programu wychowawczo-profilaktycznego obejmującego:

- a) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów,
- b) treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

3. Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Fromborku jest instytucją polityki społecznej mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu m.in. przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii.

4. Posterunek Policji we Fromborku zadaniem jest ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, ochrona bezpieczeństwa i

porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi.

5. Sąd Rejonowy w Braniewie Wydział Rodzinny i Nieletnich orzeka o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, przydziela kuratorów sądowych.

6. Placówki terapii odwykowej :

a) Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej we Fromborku:

- Oddziały Ogólnopsychiatryczne- zajmują się diagnostyką, leczeniem i wczesną rehabilitacją osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi w warunkach całodobowych, motywują pacjentów uzależnionych do kontynuacji leczenia w Oddziale Terapii Uzależnień, wykonują orzecznictwo sądowo-psychiatryczne i ZUS, współpracują z Ośrodkami Terapii Uzależnień, leczą współistniejące schorzenia somatyczne, nawiązują kontakty ze środowiskiem rodzinnym pacjenta, współpracują z ośrodkiem pomocy społecznej, zajmują się psychoedukacją rodzin pacjentów.

- Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu - diagnozuje pacjentów przyjętych do oddziału, konstruuje osobiste programy terapii, leczy i rehabilituje przebywających w oddziale, sprawuje opiekę pielęgnacyjną nad pacjentami oddziału, prowadzi psychoterapię indywidualną i grupową.

- Oddział Detoksykacji - diagnozuje pacjentów z zaburzeniami psychicznymi, leczy ostre i przewlekłe zaburzenia psychiczne, detoksykacja osób z uzależnieniem od alkoholu, leczy zespoły abstynenckie i psychozy alkoholowe, zajmuje się psychoedukacją - programem edukacyjnym dla osób uzależnionych od alkoholu i terapią indywidualną.

b) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PULS w Braniewie - w ramach działalności Poradni i Oddziałów Uzależnień pomoc znajdują osoby uzależnione od alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, jak także osoby im najbliższe (współuzależnieni, DDA – Dorosłe Dzieci Alkoholików), a także osoby doznające przemocy domowej, jak i osoby stosujące tą przemoc.

7. Zespół Interdyscyplinarny we Fromborku - koordynuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego w obszarze gminy.

8. Świetlice wiejskie i Koła Gospodyń Wiejskich -organizują wolny czas dzieci i młodzieży z uwzględnieniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej.

9. Kluby sportowe m.in. Orlik działające na terenie Miasta i Gminy Frombork prowadzą działania w zakresie rozwoju sportu wśród dzieci i młodzieży jako przeciwdziałanie patologiom społecznym.

10. Centrum Kulturalno-Biblioteczne we Fromborku - prowadzi działalność profilaktyczno-informacyjną dla mieszkańców Gminy Frombork oraz edukacyjną dla dzieci i młodzieży.

Na terenie Miasta i Gminy Frombork nie funkcjonują organizacje pozarządowe zajmujące się problemami społecznymi m.in. alkoholizmem.

8. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 we Fromborku określa sposoby realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych na terenie Miasta i Gminy Frombork.

2. Na realizację zadań w zakresie określonym w programie przeznacza się kwotę uzyskaną za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kwotę niewykorzystaną w tym zakresie w poprzednim roku budżetowym.

3. W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 we Fromborku wprowadza się zasady wynagradzania:

a) za udział w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członkom przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości:

-350 zł brutto miesięcznie.

Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia jest lista obecności z umieszczonym na niej podpisem członka komisji. Wynagrodzenie pokrywa się z budżetu gminy przeznaczonego na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 w Gminie Frombork.

Za nieobecność członka na posiedzeniu zwołanym przez przewodniczącego dokonuje się potrąceń w sposób następujący:

-ilość nieobecności dzieli się przez ilość posiedzeń zwołanych w danym miesiącu i mnoży przez kwotę zryczałtowanego wynagrodzenia miesięcznego ustalonego według ww. zasad,

Potrąceń dokonuje Referat Finansowy Urzędu Miasta i Gminy we Fromborku na podstawie listy obecności.

Wynagrodzenie wypłacane jest do 28 dnia każdego miesiąca za miesiąc bieżący.

Jeżeli dzień wypłaty jest dniem wolnym od pracy, wynagrodzenie wypłacone będzie w dniu poprzedzającym ten dzień.

Wynagrodzenie wypłacane jest gotówką w kasie Urzędu Miasta i Gminy Frombork lub na wskazane konto bankowe.

9. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Źródłem finansowania realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024 w Gminie Frombork będą dochody pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2023 i 2024.

2. Inne pozyskane środki.

10. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Program obejmuje zadania do realizacji od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2024 r.

2. Diagnoza sytuacji i stan problemów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Frombork stanowi załącznik nr 1 do Programu.

3. Z wykonania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Przewodniczący GKRPA do 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Miejskiej za pośrednictwem Burmistrza Miasta i Gminy Frombork sprawozdanie z realizacji Programu za rok poprzedni.

Bibliografia:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119)
2. <https://www.profnet.org.pl/baza-wiedzy/profilaktyka-uzaleznien/> (dostęp z dnia 28.10.2020 r.).
3. <http://ograniczdostepnosc.maciejzet.kei.pl/strategie-ograniczania-dostepnosc-alkoholu/> (dostęp z dnia 07.11.2022 r)

Diagnoza sytuacji i stan problemów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Frombork

1. W okresie od I do X 2022 roku było 12 podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Frombork, w tym:

1) liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych - stan na 30.10.2022 r. :

Lp.		ogółem	Do 4,5% i piwo	Od 4,5% do 18 %	Powyżej 18%
1.	Detal	14	7	4	3
2.	Gastronomia	13	7	3	3
Razem		27	14	7	6

2) Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych -stan na 30.10.2022 r.:

Lp.		ogółem	Do 4,5% i piwo	Od 4,5% do 18 %	Powyżej 18%
1.	Detal	4	2	1	1
2.	Gastronomia	5	5	-	-
Razem		9	7	1	1

2. Struktura spożycia napojów alkoholowych w 2019 i 2020 r. na terenie Miasta i Gminy Frombork przedstawia się następująco:

	Ogółem w złotych		Miasto w złotych		Gmina w złotych	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Piwo	1 360 881	1 127 583	1 213 433	1 009 145	147 448	118 437
Wino	213 471	193 735	210 554	190 181	2 917	3 555
Wódka	801 089	707 027	801 090	707 027	-	-
Ogółem	2 375 441	2 028 345	2 225 077	1 906 353	150 365	121 992

3. Wydatek finansowy 1 mieszkańca na zakup napojów alkoholowych w złotych:

Wyszczególnienie	2020	2021
Średni wydatek finansowy na 1 mieszkańca na zakup napojów alkoholowych	692,95	602,96
W tym : na mieszkańca gminy Frombork	126,78	104,62
na mieszkańca miasta Frombork	992,45	867,31

4. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w okresie od I do IX 2022 r.:

Rok	Liczba rodzin korzystających z tytułu alkoholizmu	Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej GOPS ogółem (bez pracy socjalnej)	% w stosunku do ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy
2022	25	123	20,33

5. Stan problemów alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jako jeden z podmiotów (obok Prokuratury) ma ustawowe prawo kierowania wniosków do Sądu o objęcie leczeniem odwykowym.

W okresie od I do XI 2022 r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we Fromborku wpłynęło 15 wniosków o podjęcie działań mających na celu przymusowe leczenie odwykowe. Łącznie wysłano 22 wezwań dla osób nadużywających alkoholu. W w/w okresie założono akta dla 7 osób nadużywających alkoholu, które nie były wcześniej zgłaszane do Komisji AA. Spośród rozpatrywanych 15 wniosków: 4 dotyczył kobiety i 11 mężczyzn. 4 osoby podjęło dobrowolne leczenie stacjonarne w SP SP ZOZ we Fromborku, 1 osoba podjęła terapię w formie ambulatoryjnej, 8 osób objęto obserwacją, 1 jest w trakcie konsultacji z GKRPA, 1 nie stawiała się na posiedzenie komisji.

W okresie od I do XI 2021 r. założono 7 Niebieskich Kart (2 założyła policja i 1 pracownik socjalny, 3 NK przesłano z innych gmin). Głównym powodem zakładania Niebieskiej Karty jest podejrzenie stosowania przemocy pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.

BURMISTRZ

Zbigniew Pietkiewicz